

Lovforslag nr. L 225. Fremsat den 5. april 1994 af Pia Kjærsgaard (FP), Kim Behnke (FP),
Aage Brusgaard (FP) og Poul Nødgaard (FP)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven

(Ophævelse af racismeparagraffen)

§ 1

§ 2

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 30. oktober 1992, foretages følgende ændring:

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 266 b ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Straffelovens § 266 b lyder således:

»§ 266 b. Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.«

Det er forslagsstillernes opfattelse, at denne straffelovsbestemmelse er unødvendig for opfyldelse af internationale forpligtelser, uden betydning for håndhævelse af menneskerettighederne og kan misbruges til uhensigtsmæssige indgreb i ytringsfriheden.

Bestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Nuværende lovgivning

Den nuværende affattelse af straffelovens § 266 b er indsat i straffeloven ved lov nr. 288 af 9. juni 1971 og lov nr. 357 af 3. juni 1987.

Ændringen i 1971 skete i forbindelse med Danmarks ratifikation af FN's konvention om racediskrimination. Ændringerne vedrørte både den kriminaliserede handling og den beskyttede gruppe.

Lovændringen i 1987 havde til formål at udvide den eksisterende antidiskriminationslovgivning, der i forvejen omfattede race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse og tro, til også at omfatte seksuel orientering. Det vil sige, at det ved loven også blev forbudt at fremsætte udtalelser eller andre meddelelser, ved hvilken personer forhånes eller trues som følge af deres seksuelle orientering.

Ved »seksuel orientering« forstås en persons lovlige seksuelle adfærd og indstilling. Loven af 1987 tilstod ikke at ændre grænserne for, hvad der hidtil havde været anset for lovlig og ikkelovlig seksuel adfærd. En person, som f.eks. er dømt for seksuel omgang med mindreårige under udøvelse af sit job, kan således formenes adgang til sit tidligere eller tilsvarende job, uden at dette kan betragtes som diskrimi-

nation, jf. Karnovs Lovsamling 1992, 3. bind, 13. udgave, side 2963.

Retspraksis

Til belysning af domstolenes anvendelse af straffelovens § 266 b kan nævnes følgende eksempler på konkrete afgørelser:

I UfR 1980.465 havde en person i et læserbrev skrevet, at »fremmedarbejdere ødelægger vore unge ved salg af narkotika«. Dette udsagn fandtes at indeholde en beskyldning for et forhold, der efter almindelig opfattelse var dadelværdigt, og udgjorde som sådan en forhånelse i straffelovens § 266 b's forstand.

I UfR 1980.1065V fandtes en person at have overtrådt straffelovens § 266 b ved i en avisartikel at have fremsat udtalelser som »de kommer anstigende – mange illegalt – i deres laksko og jakkesæt med hash, narkotika og prostitution i kølvandet. De nasser på vort sociale system og er i færd med at køre landet i sænk.« Den ansvarshavende redaktør af avisen ansås ligeledes for at have overtrådt § 266 b, idet han i medfør af presselovens § 6, stk. 3, var ansvarlig for artiklen.

Ved UfR 1990.636 stadfæstedes Skjerns Byrets dom af 16. januar 1990 om frifindelse for overtrædelse af straffelovens § 266 b. Den tiltalte blev frifundet efter i et læserbrev at have omtalt homoseksualitet som »den ækleste form for hor«.

I UfR 1989.399H blev tre personer straffet, idet Højesteret fandt, at de i en fjernsynsudsendelse havde fremsat udtalelser, der indebar en overtrædelse af straffelovens § 266 b. Under udsendelsen blev bl.a. fremsat følgende udtalelse: »Niggere, de skulle være frie mennesker – mand, det er jo ikke mennesker, det er dyr.« Endvidere blev den journalist, der producerede indslaget, samt den ansvarshavende programchef dømt for medvirken til fremsættelse, straffelovens § 266 b, jf. § 23. Der lagdes i denne forbindelse vægt på, at journalisten selv havde taget initiativ til udsendelsen, samt at han dels måtte have haft forventning om, at der under udsendelsen kunne blive fremsat racistiske udtalelser, dels selv havde lagt op

til disse udtalelser, samt at udsendelsen blev viderebragt unuanceret uden nogen form for afbalance- ring. Højesterets afgørelse blev truffet med dommerstemmerne 4-1, idet den dissenterende dommer, der ligeledes fandt gerningsindholdet i § 266 b realiseret, stemte for frifindelse, idet han fandt det betænkeligt at anse journalisten og programchefen for medvirkende under hensyn til udsendelsens nyheds- og informationsværdi.

Ved Københavns Byrets utrykte dom af 2. april 1990 i sag 1775/1988, som i øvrigt drejede sig om ærekrænkelse, fandtes det godtgjort, at der blandt fængselsfunktionærer var personer, der havde fremsat nedsættende udtalelser om bl.a. flygtninge (f.eks. omtalt som »sorte svin« eller »perkere«).

Ovenstående domme, der er refereret af Lars Adam Rehof og Tyge Trier: *Menneskeret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 1990, side 425-26*, kan tages som eksempler på, hvordan straffelovens § 266 b kolliderer med hensynet til ytringsfriheden.

Kritik af gældende ret

Der er fra forskellig side i de senere år fremført væsentlig kritik af den gældende regel i straffeloven.

I indeværende år har der også fra politisk hold i den offentlige debat været fremført alvorlig kritik af loven.

Således har folketingsmedlem Ritt Bjerregaard (S) med rette påpeget, at de i straffelovens § 266 b indeholdte regler må anses for »almindelige regler for god opførsel« og derfor »ikke hører hjemme i straffeloven«. Ligeledes har Ritt Bjerregaard peget på, at »tager man først hul på at kriminalisere én slags udtalelser, er vejen kortere til også at få ram på andre«.

Også Det Konservative Folkeparti har i dagspressen betegnet lovbestemmelsen som »et farligt indgreb i ytringsfriheden«.

Senest har Birthe Rønn Hornbech (V) i Dagbladet Børsen den 9. februar 1994 ytret sig for en ophævelse af racismeparagraffen. »Afskaffelsen af den nævnte straffebestemmelse er for mig en demokratisk nødvendighed for, at udlændingebatten kan diskuteres på fuldstændig lige fod med alle mulige andre politiske emner,« skrev hun.

Fremskridtspartiet deler den kritik, der her er anført. Det er Fremskridtspartiets opfattelse, at meningscensur og herunder straf for bestemte ytringer eller anskuelse aldrig kan styrke en folkelig meningsudveksling, men vil svække den demokratiske proces.

Naturligvis tager forslagsstillerne afstand fra, at man diskriminerer på grund af seksuel orientering eller race, men vi mener, at ytringsfriheden skal have meget vide rammer i Danmark. Hvis man endelig skal se på eventuel diskrimination, skal man også tage fat på udtalelser om handicappede, rødhårede og alle mulige andre grupper. Det er umuligt at bringe det ind under specificerede strafferammer.

Hvis man føler sig krænket, er den eksisterende injurielovgivning fuldt tilstrækkelig. Den enkelte må selv rejse en sag, hvis man føler sig krænket. Der er ingen grund til, at det offentlige blander sig i dette.

Racismeparagraffen er som nævnt ovenfor efter forslagsstillernes opfattelse ikke nogen nødvendighed for opfyldelsen af internationale forpligtelser, uden betydning for håndhævelsen af menneskerettighederne og kan misbruges til uhensigtsmæssige indgreb i ytringsfriheden.

Det vil af disse grunde være rigtigt og naturligt at ophæve straffelovens § 266 b.